

LET OP:

Vanaf MS 2 - 2012

**is de auteursnaam
en de noot
iets veranderd!!!!!!!**

Wapens voor Syrië?

Dr. M.F.J. Houben – luitenant-kolonel der Mariniers*

Wanneer en hoe steun je vrijheidsstrijders? Dit is een vraag die in de internationale politiek regelmatig terugkeert en die iedere keer weer voor hoofdbrekens en verdeeldheid zorgt. Het basisgegeven is duidelijk en onomstreden: een volk komt in opstand tegen een misdadig regime. Het regime gebruikt vervolgens alle machtsmiddelen om de opstand neer te slaan. Vervolgens ontstaat een 'vrijheidsleger' dat de gewapende strijd met de regeringstroepen aangaat. De strijd die volgt is doorgaans langdurig en meedogenloos. Het moment dat er zoiets als een vrijheidsleger is en we (enigszins) zicht op het verloop van de strijd hebben, is het moment waarop de internationale gemeenschap zich serieus gaat bezinnen op praktische opties om de vrijheidsstrijders te steunen.

Binnen de internationale gemeenschap bestaat geen consensus rond wapenleveranties aan Syrië

Syrië is inmiddels een triest toonbeeld van de ellende, complexiteit en uitzichtloosheid van een moderne vrijheidsstrijd en de situatie laat zich zeer vereenvoudigd als volgt schetsen. Het Syrische volk is verwickeld in een bloedige vrijheidsstrijd teneinde zich te ontdoen van

het regime-Assad. Het Syrische verzet is georganiseerd rondom de *Syrian Opposition Coalition* (SOC) en het *Free Syrian Army* (FSA), de gewapende arm van de SOC. Het FSA is in een ongelijke (asymmetrische) strijd verwickeld met het regeringsleger: een geregeld leger tegen een onduidelijke, nauwelijks georganiseerde en slecht uitgeruste groep strijders die je wellicht als een 'ongeregelde militia' zou kunnen omschrijven. En hoewel het FSA de door hen bezette buitenwijken van Damascus als *liberated areas* omschrijft, liggen ze dagelijks onder vuur van artilleriebeschietingen en luchtaanvallen. En het volk lijdt.

Om aan deze ongelijke strijd een einde te maken heeft de Syrische oppositie de internationale gemeenschap verzocht om steun in de vorm van wapenleveranties. Meer precies: om geleide antitankwapens en luchtdoelraketten. Deze wapens zouden het FSA in staat moeten stellen om succesvol op te treden tegen het regeringsleger. Dit lijkt een logisch en voor de hand liggend verzoek en je zou aannemen dat daar dan ook een logisch en voor de hand liggend antwoord vanuit de internationale gemeenschap op zou (moeten) volgen. Ik vraag mij echter af of het wel zo logisch en voor de hand liggend is om Syrië van wapens te voorzien.

Op dit punt wil ik enkele *caveats* maken: ten eerste is dit geval tot op zekere hoogte hypothetisch – zo *zou* het kunnen gaan; ten tweede beschik ik, als geïnformeerd krantenlezer, niet over alle informatie en ten slotte is de uiteindelijke beslissing een politieke. Ik zal mij derhalve beperken tot de militair-technische overwegingen.

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van Frans Matser en luitenant-kolonel der Mariniers Marcus Houben.

Er bestaat binnen de internationale gemeenschap geen consensus ten aanzien van dit Syrische verzoek. Sommige experts vinden het verstandiger om militaire adviseurs in plaats van wapens ter ondersteuning van het FSA naar Syrië te sturen. Het Vrije Syrische Leger wil daar echter niets van weten, zij wensen geen vreemde militairen op Syrische bodem; 'Geef ons de wapens die we nodig hebben en wij, leden van het Vrije Syrische leger, zullen een einde aan het regime maken', zo luidt het devies.

Mijn twijfel begon bij de volgende overweging. Geleide antitankwapens zijn gecompliceerde systemen, misschien niet in de praktische zin van 'gemakkelijk in het gebruik', maar wel qua onderhoud en zeker wat betreft de inzet onder gevechtssomstandigheden. De *operator* moet getraind zijn om een dergelijk wapensysteem te gebruiken. Sterker, hij moet goed getraind zijn om het wapensysteem goed in te kunnen zetten en het maximale tactische effect te realiseren. De training voor de operator van een dergelijk geavanceerd systeem duurt enkele maanden en omvat training in simulators en in het veld. Het is onduidelijk of een dergelijk trainingspakket deel uitmaakt van het ondersteuningspakket dat de Syrische vrijheidsstrijders nodig hebben, of er tijd voor training is en of het Vrije Syrische Leger dat accepteert.

De tweede overweging betreft de aard van het optreden van het Vrije Syrische Leger. Hoewel het te vroeg is voor een definitieve analyse van het conflict in Syrië, kunnen drie fasen worden onderscheiden. In de eerste fase zagen we het onvermogen van het conventioneel getrainde regeringsleger om met een *guerilla insurgency* om te gaan (en dus het relatieve succes van het FSA). Daarna kwam een fase waarin het regeringsleger actief de strategische punten ging verdedigen tegen mogelijke aanvallen door het FSA. In de derde, huidige fase, hebben de strijdende partijen relatief vaste posities ingenomen of zijn ze die aan het innemen. Dit is het mogelijke begin van een 'stellingenstrijd' waarin het Vrije Syrische Leger steeds meer gedwongen wordt om positie in te nemen en om terrein(delen) te verdedigen. Stel nu dat het FSA de beschikking krijgt over dergelijke 'zware' geleide antitankwapens en luchtdoel-

raketten, dan wordt dat FSA mogelijk nog langzamer en nog meer terreingebonden. Met andere woorden: dergelijke wapensystemen maken het optreden van het FSA conventioneeler. Het directe gevolg is dat het FSA zich daarmee – geheel ongewild en onbedoeld – transformeert tot een (conventionele) tegenstander waar het regeringsleger wél mee om weet te gaan. Het relatieve succes van het FSA lag juist in die schimmigheid en onvoorspelbaarheid, niet in het wapenarsenaal.

Antitankwapens en luchtdoelraketten zouden het FSA kunnen transformeren tot een conventionele tegenstander

Mocht de internationale gemeenschap besluiten om dergelijke wapensystemen aan het FSA te geven, met de bedoeling hen te versterken in de strijd tegen het regime, dan kan het (onbedoelde) gevolg zijn dat de opstandelingen juist minder succesvol worden in hun optreden omdat ze langzamer, conventioneeler en meer terreingebonden gaan opereren. In plaats van het FSA te ondersteunen zou een dergelijke goedbedoelde actie de ondergang kunnen inluiden. De strijd in Syrië illustreert daarmee niet alleen de angelen en voetklemmen waarvoor de internationale gemeenschap zich gesteld ziet om een legitieme strijd te kunnen ondersteunen, maar illustreert mogelijk ook de volle omvang van de *unintended consequences* van (politieke) beslissingen op operationeel niveau. ■

